

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LVII. — Wydany i rozesłany dnia 3 grudnia 1870.

137.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 1 grudnia 1870,

którem wydają się postanowienia tymczasowe względem nadzoru miejscowego i powiatowego nad szkołami ludowymi w królestwie Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

W skutku upoważnienia otrzymanego najwyższem postanowieniem z dnia 28 listopada 1870 uznają za stosowne po wysłuchaniu galicyjskiej rady szkolnej krajowej i na zasadzie §§. 14 i 15 ustawy państwowej z dnia 25 maja 1868 (Dz. u. p. Nr. 48) wydać względem nadzoru miejscowego i powiatowego nad szkołami ludowymi w królestwie Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem następujące rozporządzenia, które pozostawać będą w mocy obowiązującej, dopóki odnośna ustawa krajowa nie przyjdzie do skutku.

I. Rada szkolna miejscowa.

§. 1. Szkoły ludowe, otrzymywane całkiem lub częściowo z funduszków państwowych, krajowych, powiatowych lub gminnych, zostają pod nadzorem rady szkolnej miejscowej.

§. 2. Jednej radzie szkolnej miejscowej może podlegać jedna lub kilka szkół znajdujących się w pewnej osadzie.

Za zezwoleniem rady szkolnej powiatowej może być nawet utworzona jedna rada szkolna miejscowa dla szkół kilku gmin.

§. 3. Rada szkolna miejscowa składa się z reprezentantów kościoła, szkoły i gminy. — Patronowi szkoły przysługuje prawo wstąpienia do rady szkolnej miejscowej jako członek, brania udziału w jej obradach i głosowania osobiście, lub za pośrednictwem zastępcy.

§. 4. Jako reprezentanci kościoła wchodzi do rady szkolnej miejscowej pasterze duchowni młodzieży szkolnej. Gdy jest dwóch lub więcej pasterzy duchownych tego samego wyznania, wyższa władza kościelna wskaże, który z nich ma wejść do rady szkolnej miejscowej.

Dla zabezpieczenia interesów religijnych izraelickiej młodzieży szkolnej, wejdzie w skład rady szkolnej miejscowej reprezentant, którego wyznaczy zwierzchność duchowna.

§. 5. Szkołę reprezentuje w radzie szkolnej miejscowej jej przewodniczący (nauczyciel, a jeżeli przy tej samej szkole jest kilku nauczycieli, dyrektor lub pierwszy nauczyciel).

Jeżeli radzie szkolnej miejscowej podlega kilka szkół, natenczas do rady szkolnej miejscowej wchodzi przewodniczący tej szkoły, która ma najwyższą rangę, gdy zaś szkoły mają równą rangę, ten z przewodniczących, który jest najstarszym w służbie. Jednak przewodniczący innych szkół biorą także udział, z głosem doradczym, w naradach rady szkolnej miejscowej, odnoszących się do ich własnego zakładu.

§. 6. Reprezentantów gminy wysyła do rady szkolnej miejscowej rada gminna. Jeżeli do gminy szkolnej kilka osad całkiem lub częściowo należy, natenczas przełożony tej gminy, w której jest szkoła, wzywa reprezentantów wszystkich tych, całkiem, lub częściowo do tej samej szkoły należących osad, aby pod jego przewodnictwem uskutecznił wybór.

W radzie szkolnej miejscowej zasiada najmniej dwóch, a najwięcej pięciu reprezentantów gminy; z powodu, iż każde wyznanie ma swoich reprezentantów w radzie szkolnej miejscowej, liczbę ich oznacza rada szkolna powiatowa. Będą także wybrani dwaj zastępcy reprezentantów gminy w radzie szkolnej miejscowej.

Wybór zapada bezwzględna większością głosów i obowiązuje na lat sześć. Co trzy lata występuje z rady szkolnej miejscowej połowa członków, jeżeli zaś liczba ich jest nieparzysta, występuje większa połowa. Wybór ponowny jest dozwolony.

§. 7. Wybieralnymi są wszyscy ci, którzy mają prawo być wybranymi do reprezentacji gminnej jednej z gmin przydzielonych do rady szkolnej miejscowej. Utrata tej wybieralności pociąga za sobą wykluczenie z rady szkolnej miejscowej.

Nieprzyjść wyboru do rady szkolnej miejscowej może tylko ten, kto by miał prawo nieprzyjść wyboru do reprezentacji gminnej, lub kto był członkiem rady szkolnej miejscowej w ciągu ostatnich lat sześciu. Nieusprawiedliwione odmówienie wstąpienia karać będzie rada szkolna powiatowa grzywną od 20 do 100 złr. na potrzeby szkoły użyć się mającą.

§. 8. Osady, w których istnieje kilka szkół, mogą być podzielone za zezwoleniem rady szkolnej powiatowej na kilka okręgów szkolnych. Dla każdej z tych sekeyi szkolnych utworzona będzie w tym razie osobna rada szkolna miejscowa z zachowaniem powyższych przepisów.

§. 9. Do rady szkolnej miejscowej należy nadzór nad ściśłem wypełnianiem ustaw szkolnych i rozporządzeń wyższych władz szkolnych.

W szczególności ma:

1. starać się, aby nauczycieli otrzymywali płacę w sposób należyty, w czasie właściwym i bez umniejszenia, odbierać zażalenia nauczycieli co do zatrzymywania lub nieregularnego uiszczania płacy, sprawdzać ich słuszność, i, jeżeliby pośrednictwo na drodze polubownej okazało się bezskutecznem, popierać te zażalenia u władz właściwych;

2. zarządzać funduszem szkolnym miejscowym, gdzie takowy istnieje, jakoteż majątkiem szkolnym, jeżeli dokumenta erekcyjne inaczej w tym względzie nie postanawiają;

3. mieć nadzór nad budynkiem szkolnym, gruntami szkolnymi i sprzętami szkolnymi i prowadzić stosowny inwentarz;

4. rozstrzygać co do uwalniania od opłaty szkolnej;

5. dostarczać dzieciom ubogim książek szkolnych i innych przedmiotów tytułem wsparcia, mieć staranie o dostarczenie i utrzymanie w dobrym stanie sprzętów szkolnych, potrzebnych środków naukowych i wszystkiego co do nauki może być potrzebnem;

6. Układać preliminarz roczny potrzeb szkolnych, jeżeli osobne organa nie są do tego przeznaczone; przekładać go reprezentacji gminnej i prowadzić rachunki co do otrzymanych funduszy;

7. przechowywać wszelkie papiery wartościowe. własnością szkoły będące, dokumenta, fasye itp.;

8. sporządzać corocznie wykaz dzieci obowiązanych uczęszczać do szkoły, porównywać go z wykazem dzieci do szkoły uczęszczających, który nauczyciel prowadzi i co tydzień ma przedkładać, rodziców i opiekunów zachęcać aby dzieci swoje posyłałi do szkoły, badać przytaczane w tym względzie usprawiedliwienia i przeciwko trwającym w nieusprawiedliwionej opieszałości i wstręcie prosić władz właściwych o pomoc;

9. wyznaczać czas nauki z zastosowaniem się do przepisanej liczby godzin;

10. nadzorować udzielanie przepisanej nauki;

11. nadzorować postępowanie nauczycieli, karność w szkołach, tudzież zachowywanie się młodzieży szkolnej po za szkołą;

12. wspierać ile możności nauczycieli pod względem wykonywania urzędu;

13. godzić ile możności zatargi nauczycieli pomiędzy sobą, i z gminą, lub z poszczególnymi członkami gminy (jeżeli stosunki szkolne są ich przyczyną), jak nie mniej z troskliwością i oględnością popierać w każdym względzie interes i powagę szkoły i nauczycieli;

14. udzielać wyjaśnienia i opinie reprezentacyi gminnej i władzom przełożonym, którym rada szkolna miejscowa ma także prawo przedkładać w każdym czasie swoje wnioski.

Rada szkolna miejscowa jest organem uchwalającym i nadzorczym, jej zaś przewodniczący, organem wykonawczym.

§. 10. Z zakresu działania władzy szkolnej miejscowej wyłączone są szkoły ćwiczeń praktycznych, zostające w związku z zakładami do kształcenia nauczycieli; jeżeli jednak są całkiem lub częściowo utrzymywane z funduszków gminnych, natenczas władza szkolna miejscowa rozciąga na nie działalność swoją przepisaną w §. 9 pod 1 do 7.

§. 11. Członkowie rady szkolnej miejscowej wybierają z pomiędzy siebie bezwzględną większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę na przeciąg lat trzech.

Dyrektorowie i nauczyciele szkół podlegających radzie szkolnej miejscowej nie mogą obejmować przewodnictwa.

Jeżeli tak przewodniczący jak i jego zastępca nie mogą pełnić swoich obowiązków, przewodniczy najstarszy z członków rady szkolnej miejscowej.

Rada szkolna miejscowa ma zawiadomić o swoim ukonstytuowaniu tak reprezentacyą gminną jak i radę szkolną powiatową.

§. 12. Rada szkolna miejscowa zbiera się na posiedzenie zwyczajne przynajmniej raz w miesiąc. Przewodniczący może jednak zwołać posiedzenie nadzwyczajne każdego czasu, a powinien to uczynić, ile razy dwóch członków tego zażąda.

§. 13. Rada szkolna miejscowa ma moc uchwalania, jeżeli jest obecnych przynajmniej trzech członków. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który ma także prawo wstrzymać wykonanie ustaw, według jego zdania przeciwnych ustawie lub interesowi szkoły, i przedłożyć radzie szkolnej powiatowej przedmiot sporny do rozstrzygnięcia.

Zażalenia przeciwko uchwałom i rozporządzeniom rady szkolnej miejscowej przekładają się radzie szkolnej powiatowej. Wnosić je należy do rady szkolnej miejscowej, i mają one moc wstrzymującą, jeżeli wniesienie nastąpiło w przeciągu 14 dni po oznajmieniu zakwestyonowanej rezolucyi.

§. 14. Żaden członek rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami dotyczącymi jego osobistych interesów.

§. 15. W wypadkach tak nagłych, że ani na najbliższe zwyczajne posiedzenie czekać, ani nadzwyczajnego zwołać nie podobna, przewodniczący może wydać rozporządzenie samodzielnie, winien jednak niezwłocznie a najpóźniej na najbliższym posiedzeniu postarać się o zatwierdzenie ze strony rady szkolnej miejscowej.

§. 16. Dla nadzorowania szkoły pod względem dydaktyczno pedagogicznym rada szkolna powiatowa zamianuje biegłego w tym zawodzie członka rady szkolnej miejscowej, miejscowym nadzorcą szkół.

Miejscowy nadzorca szkół winien zostawać z przewodniczącym szkoły w ciągłym porozumieniu. W razie różnicy zdań pomiędzy nimi, obu stronom przysługuje prawo przedłożyć radzie szkolnej powiatowej kwestyą sporną do rozstrzygnięcia.

W szkołach, przy których jest kilku nauczycieli, miejscowy nadzorca szkół ma prawo zasiadania na konferencyach nauczycielskich.

Jeżeli działalność rady szkolnej miejscowej rozciąga się na kilka szkół, natenczas do nadzorowania tychże pod względem dydaktyczno pedagogicznym można ustanowić dwóch miejscowych nadzorców szkół.

Inni członkowie rady szkolnej miejscowej mają prawo do wizytacyi szkół. Moe wydawania potrzebnych rozporządzeń nie przysługuje jednak żadnemu z osobna członkowi, lecz tylko całej korporacyi.

§. 17. Członkowie rady szkolnej miejscowej nie mają prawa żądać wynagrodzenia za swoje czynności.

Wydatki poniesione w gotowiznie będą im zwrócone z funduszków gminnych, któremi będą także opędzane niezbędne wydatki kancelaryjne.

§. 18. Pasterze duchowni zasiadający w radzie szkolnej miejscowej, prócz atrybucyi wspólnych wszystkim członkom rady szkolnej miejscowej, posiadają także prawo szczególne nadzorowania nauki religii w szkole, bez ukrócenia postanowień §. 2 ustawy państwowej z dnia 23 maja 1868 (Dz. u. p. Nr. 48).

§. 19. W razie opróżnienia posady nauczyciela rada szkolna miejscowa ma zarządzić niezwłocznie zastępstwo tymczasowe, a jednocześnie prosić radę szkolną powiatową o potwierdzenie rozporządzenia tymczasowego, tudzież o rozpisanie konkursu na posadę opróżnioną.

Po upływie terminu konkursowego osoby uprawnione wybierają nauczyciela z listy ukwalifikowanych kandydatów, którą rada szkolna powiatowa udzieli radzie szkolnej miejscowej. — O skutecznym wyborze rada szkolna miejscowa zawiadomi radę szkolną powiatową, poczem wybór będzie przedłożony radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

II. Rada szkolna powiatowa.

§. 20. Bezpośrednio wyższy nadzór nad szkołami ludowemi wykonuje rada szkolna powiatowa.

§. 21. Kraj dzieli się na 20 następujących powiatów szkolnych, obejmujących całe powiaty polityczne.

1. Powiat szkolny Kraków (powiaty polityczne: Chrzanów, Kraków, Wieliczka.)
2. Powiat szkolny Wadowice (powiaty polityczne: Wadowice, Biała, Żywiec, Myslenice.)
3. Powiat szkolny Bochnia (powiaty polityczne: Bochnia, Limanowa, Brzesko.)
4. Powiat szkolny Nowy Sącz (pow. polit.: Nowy Sącz, Grybów.)
5. „ „ Jasło (pow. polit.: Gorlice, Jasło, Krosno.)
6. „ „ Tarnów (pow. polit.: Tarnów, Pilzno, Mielec, Dąbrowa.)
7. „ „ Rzeszów (powiaty polityczne: Ropeczyce, Rzeszów, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Nisko.)
8. Powiat szkolny Sanok (pow. polit. Brzozów, Sanok, Lisko.)
9. „ „ Jarosław (pow. polit. Jarosław, Łańcut, Cieszanów.)
10. „ „ Przemyśl („ „ Bireza, Przemyśl, Mościska, Jaworów.)
11. „ „ Sambor („ „ Staremiasto, Sambor, Rudki, Drohobycz Turka.)
12. „ „ Stryj („ „ Stryj, Żydaczów, Dolina.)
13. „ „ Lwów („ „ Gródek, Lwów, Bóbrka.)
14. „ „ Brzeżany („ „ Podhajce, Brzeżany, Przemyślany, Rohatyn.)
15. „ „ Żółkiew („ „ Żółkiew, Rawa, Sokal.)
16. „ „ Złoczów („ „ Złoczów, Brody, Kamionka.)
17. „ „ Tarnopol („ „ Tarnopol, Zbaraż, Skafat, Trembowla, Husiatyn.)

18. Powiat szkolny Stanisławów (powiat polityczny Kałusz, Stanisławów, Bohorodczany, Nadworna.)

19. Powiat szkolny Czortków (powiat polityczny Buczacz, Horodenka, Zaleszczyki, Borszczów, Czortków.)

20. Powiat szkolny Kołomyja (pow. polit. Kossów, Śniatyn, Kołomyja, Tłumacz.)

Każde z tych 20 miast, których nazwiska noszą powiaty szkolne, jest siedzibą rady szkolnej powiatowej. Miasta posiadające własny statut gminny mogą tworzyć osobne powiaty szkolne z osobnymi radami szkolnymi powiatowymi, — obecnie postanowienie to odnosi się tylko do miast Lwowa i Krakowa.

§. 22. Rada szkolna powiatowa składa się:

- a) z naczelnika politycznej władzy powiatowej, mającej siedzibę tam, gdzie i rada szkolna powiatowa, jako przewodniczącego;
- b) z duchownych, po jednym każdego wyznania, liczącego w powiecie szkolnym więcej niż 2000 wyznawców; mianuje ich odnośna wyższa władza kościelna; izraelskiego zwierzchnika religijnego wybierają przełożeni duchowni znajdujący się w powiecie szkolnym;
- c) z 2 biegłych w zawodzie nauczycielskim. Jednego z nich wybiera zgromadzenie nauczycieli całego powiatu szkolnego, jako drugi wchodzi dyrektor zakładu do kształcenia nauczycieli jeżeli takowy znajduje się w powiecie szkolnym, w braku zaś takowego, dyrektor szkoły średniej, znajdującej się w powiecie szkolnym, albo, jeżeli nie ma żadnej szkoły średniej, przewodniczący szkoły ludowej, którego rada szkolna krajowa do tego celu wyznaczy;
- d) z reprezentantów rad powiatowych znajdujących się w powiecie szkolnym, po jednym z każdej;
- e) z powiatowego inspektora szkół.

Zastępcę przewodniczącego wybiera rada szkolna powiatowa ze swego grona, bezwzględną większością głosów.

§. 23. Wybory reprezentantów stanu nauczycielskiego są ważne na lat trzy; duchowni pozostają na urzędzie dopóki ich mocodawcy nie odwołają.

§. 24. W miastach mających własny statut gminny, przepisy §. 22-go co do składu rady szkolnej powiatowej ulegają następującym zmianom:

- a) przewodniczącym jest burmistrz;
- b) każde wyznanie znajdujące się w mieście, prawnie uznane i liczące więcej niż 500 wyznawców ma w radzie szkolnej powiatowej swojego delegata;
- c) postanowienia §. 22-go lit. d) nie ma tutaj zastosowania, natomiast reprezentacya gminna wybiera ze swego grona, lub z grona wszystkich, którzy są wybieralnymi do reprezentacyi gminnej, dwóch członków rady szkolnej powiatowej. Utrata wybieralności do reprezentacyi gminnej pociąga za sobą wystąpienie z rady szkolnej powiatowej.

§. 25. Dla przestrzegania interesów religijnych tych mieszkańców powiatu, do wyznania których nie należy żaden z członków rady szkolnej powiatowej, wybiera ta ostatnia po jednym asesorze tego wyznania.

§. 26. Wszystkie zamianowania i wybory odbywające się w myśl §§. 22, 24 i 25 podlegają zatwierdzeniu ze strony rady szkolnej krajowej.

§. 27. Radzie szkolnej powiatowej przysługuje pod względem wszystkich publicznych szkół ludowych, zakładów prywatnych do tego rzędu należących i elementarnych szkół specjalnych, tudzież ochronek dla dzieci w całym powiecie, taki sam zakres działania, jaki według dawniejszych przepisów miały polityczne władze powiatowe i duchowni nadzorczy okręgów szkolnych.

W szczególności do nich należy:

1. Reprezentowanie interesów powiatu szkolnego na zewnątrz, ściśle utrzymywanie w naoczności stanu spraw szkolnych w powiecie, staranie aby prawnie ustanowiony porządek w sprawach szkolnych był zachowywany, wszelkie możliwe ulepszenie tegoż w ogólności a każdej szkoły w szczególności.

2. Staranie o publikacyą jakoteż o wykonanie ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych w sprawach szkół ludowych.

3. Prowadzenie układów względem uregulowania i rozszerzenia istniejących, tudzież względem zakładania nowych szkół, rozstrzyganie w pierwszej instancji o przydzielaniu i wydzielaniu gmin pod względem szkół, nadzór zwierzchniczy nad budowlami szkolnymi, dostarczanie przedmiotów potrzebnych do lokalności szkolnych, sprawdzanie i potwierdzanie fasyi szkolnych.

4. Piecza nad miejscowymi funduszami szkolnymi i fundacyami szkołami, jeżeli inne organa nie są do tego przeznaczone, lub jeżeli czynność ta nie należy do wyższych władz; prowadzenie pertraktacyi względem subwencyonowania poszczególnych szkół z funduszków powiatowych i krajowych.

5. Opieka nad nauczycielami i szkołami pod względem ekonomicznym i policyjnym, rozstrzyganie w pierwszej instancji zażaleń w sprawach dotacyi i płac na zaopatrzenie, jeżeli też płace na zaopatrzenie nie są uiszczane z funduszków rządowych lub krajowych; zatwierdzanie środków naukowych i preliminarzów szkolnych.

6. Przeprowadzenie środków przymusowych w wypadkach prawnie oznaczonych.

7. Obsadzanie tymczasowe opróżnionych przy szkołach posad słuźbowych, udział w obsadzaniu stałem tychże i w posuwaniu nauczycieli na wyższe stopnie płacy.

8. Rozpoznawanie przestępstw dyscyplinarnych ciała nauczycielskiego i innych niedostatków szkoły i rozstrzyganie w tym względzie w pierwszej instancji, lub w razie potrzeby, stawianie wniosków do rady szkolnej krajowej.

9. Popieranie dalszego kształcenia nauczycieli, urządzenie powiatowych konferencyi nauczycielskich, nadzór nad bibliotekami szkolnymi i nauczycielskimi.

10. Zarządzenia w celu ukonstytuowania miejscowych rad szkolnych, wyznaczenie okręgu i siedziby dla tychże, jakoteż popieranie ich działalności i nadzór nad nią.

11. Urządzanie nadzwyczajnych inspekyi nad szkołami.

12. Wyznaczanie po wysłuchaniu zdania miejscowej rady szkolnej odpowiedniego stosunkom miejscowym terminu przepisanych ferii w szkołach ludowych.

13. Udzielanie wyższym władzom szkolnym wyjaśnień, opinii, wniosków i peryodycznych sprawozdań szkolnych.

§. 28. Rada szkolna powiatowa zbiera się przynajmniej raz w miesiąc na naradę zwyczajną. — Przewodniczący może zwołać posiedzenie nadzwyczajne ile razy tego potrzeba, powinien zaś to uczynić na wniosek dwóch członków w przeciągu dni ośmiu.

Wszystkie sprawy o których trzeba rozstrzygnąć, wydać opinię, lub postawić wniosek, mają być traktowane gremialnie.

Rada szkolna powiatowa dla uregulowania swoich czynności urzędowych uchwali regulamin czynności, podlegający zatwierdzeniu ze strony rady szkolnej krajowej i określi bliżej kompetencję wydziału wykonawczego.

§. 29. Uchwały mogą zapadać tylko wtedy, gdy większość członków jest obecną.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów; — w razie równości głosów rozstrzyga prezydujący, który zarazem ma prawo wstrzymać wykonanie uchwał według jego zdania przeciwnych ustawie i postarać się u rady szkolnej krajowej o rozstrzygnięcie w tym względzie, co niezwłocznie stać się powinno.

W obradach i głosowaniu nad sprawami dotyczącymi osobistego interesu jednego z członków, tenże członek udziału brać nie może.

Zażalenia przeciwko orzeczeniom rady szkolnej powiatowej podaje się do rady szkolnej krajowej.

Takowe wnoszą się do rady szkolnej powiatowej i mają moc wstrzymującą, jeżeli wniesienie nastąpiło w przeciągu 14 dni po oznajmieniu zakwestyonowanego orzeczenia.

§. 30. W wypadkach naglących przewodniczący może wydać rozporządzenie bezpośrednio, nawet w sprawach, które gremialnie traktowane być powinny; winien jednak niezwłocznie a najpóźniej na najbliższym posiedzeniu postarać się o przyzwolenie ze strony rady szkolnej powiatowej.

§. 31. Dla każdego powiatu szkolnego ma być zamianowany tymczasowy powiatowy inspektor szkół. Ci powiatowi inspektorowie szkół prowizorycznie zamianowani, mają być wybierani zazwyczaj z pomiędzy nauczycieli.

Mianuje ich minister wyznań i oświecenia na podstawie terna, które układa rada szkolna krajowa.

Nadzorowanie nauki religii pod względem dogmatycznym należy do wyższej władzy kościelnej.

§. 32. Zadaniem powiatowego inspektora szkół jest przedsięwzięcie peryodycznych wizytacji szkół.

Ma on prawo udzielać rady w przedmiotach dydaktyczno pedagogicznych, i jeżeli w tym względzie spostrzeże niedostatki, zaradzać im natychmiast zapomocą ustnego polecenia; do niego należy także przewodniczenie na powiatowych konferencyach nauczycielskich.

Powiatowy inspektor szkół przy zwiedzaniu przydzielonych mu szkół publicznych winien głównie zwracać uwagę:

1. na wykonywanie obowiązków służbowych ze strony miejscowego nadzorca szkół;
2. na zachowywanie przepisów prawnych przy przyjmowaniu i uwalnianiu dzieci;
3. na zdolność, pilność i w ogóle na zachowanie się nauczycieli pod względem służbowym, tudzież na panującą w szkole karność, porządek i schludność;
4. na trzymanie się planu nauki, na metodę nauczania, na postępy i biegłość dzieci w ogóle a w każdym przedmiocie w szczególności;
5. na zaprowadzone środki naukowe i pomocnicze, tudzież na wewnętrzne urządzenie szkoły;

6. Na stosunki ekonomiczne szkoły, w szczególności zaś na płacę nauczycieli, punktualność w uiszczaniu tejże, tudzież, czy nauczyciele mają jakie poboczne zajęcia.

Przy zwiedzaniu szkół i pensyonatów prywatnych, powiatowy inspektor szkół baezyć powinien, czy takowe odpowiadają warunkom pod którymi zostały założone, i czy nie przekraczają granicy swoich praw.

§. 33. Powiatowi inspektorowie szkół mają przedkładać radzie szkolnej powiatowej sprawozdanie o swoich czynnościach urzędowych, przydając stosowne wnioski i oznajmiając, jakie na miejscu udzielili polecenia. Sprawozdania te wraz z odnośnemi uchwałami mają być przedkładane radzie szkolnej krajowej, która uwzględni je odpowiednio w sprawozdaniach szkolnych, ministrowi wyznań i oświecenia przedkładać się mających.

§. 34. Asesorowie rady szkolnej powiatowej (§. 25) mają prawo zwiedzać szkoły swego wyznania, znajdujące się w powiecie, dla przekonania się o ich stanie; być obecnymi przy wizytacjach peryodycznych powiatowego inspektora szkół, zawiadamiać radę szkolną powiatową o poczynionych spostrzeżeniach i przedstawiać jej wnioski, zmierzające do ulepszenia tychże szkół.

We wszystkich odnośnych kwestyach mają być w radzie szkolnej powiatowej wysłuchiwani, mogą brać udział w naradach tejże i głosować.

§. 35. Przedmioty nadechodzące do załatwienia przewodniczący rozdaje członkom do opracowania.

Potrzeby kancelaryjne zaspokaja władza powiatowa.

W miastach mających własny statut gminny reprezentacya gminna przyda władzy szkolnej powiatowej odpowiednią liczbę urzędników pomocniczych i będzie opędzać wydatki na potrzeby kancelaryjne z funduszków gminnych.

§. 36. Dopóki ta gałąź służbowa stale uregulowana nie będzie, powiatowi inspektorowie szkolni prowizorycznie zamianowani, jeżeli na posady powołani zostali z grona nauczycieli, lub urzędników rządowych, zatrzymają swoje płace i nadto pobierać będą z funduszków państwa dodatek ryczałtowy tytułem dyet po 400 złr. rocznie, tudzież pauszale na opędzenie kosztów podróży.

Lata służby na tej posadzie spędzone, będą im policzone do rzeczywistego czasu służby.

Osoby prywatne, powołane na powiatowych inspektorów szkół prowizorycznie zamianowanych pobierać będą z funduszków państwa po 400 złr. rocznie tytułem dyet, i oprócz dodatku na koszt podróży, osobne wynagrodzenie za doznany ubytek w dochodach.

Wymiar tego wynagrodzenia oznacza w każdym z osobna wypadku na wniosek rady szkolnej krajowej minister wyznań i oświecenia, do którego w podobny sposób należy także ustanawianie kwot ryczałtowych na koszt podróży powiatowych inspektorów szkół.

§. 37. W imieniu powiatowej rady szkolnej załatwia sprawy bieżące wydział wykonawczy rady szkolnej powiatowej.

Tenże składa się:

- a) z przewodniczącego;
- b) jego zastępcy, i
- c) powiatowego inspektora szkół.

Nieobecność jednego z powyższych 3 członków wydziału wykonawczego, jeżeli nie pochodzi z winy przewodniczącego, nie może wstrzymywać toku czynności wydziału.

§. 38. Przewodniczący rady szkolnej powiatowej ma prawo zwiedzać osobiście szkoły. Prawo to przysługuje także innym członkom rady szkolnej powiatowej a mianowicie reprezentantom rad powiatowych, gdy idzie o szkoły znajdujące się w ich powiatach, i duchownym gdy idzie o szkoły do których uczęszczają dzieci ich współwyznawców. Mogą oni zdawać sprawę swoim mocodawcom o poczynionych spestrzeżeniach, lecz nie wolno im dawać nauczycielom poleceń bezpośrednich.

§. 39. Rada szkolna powiatowa reguluje powiatowe konferencje nauczycielskie, i ma pieczę o ich powodzenie.

Postanowienie końcowe.

§. 40. Jednocześnie z uorganizowaniem rad szkolnych powiatowych znoszą się dotychczasowe okręgowe organa nadzorcze, tudzież dycjonalny nadzór szkół.

Stremayr r. w.